

Fylkeskommunens ansvar for videregående opplæring av voksne

Utdanningsdirektoratet har svart på en henvendelse med spørsmål om fylkeskommunens ansvar for videregående opplæring av voksne.

TOLKNINGSUTTALELSE | 30.01.2018

Gjelder

- Opplæringslova - § 4A-3 Rett til videregående opplæring for voksne
- Opplæringslova - § 4A-4 Kommunen og fylkeskommunen si plikt til å sørge for grunnskoleopplæring og videregående opplæring for voksne

Utdanningsdirektoratet viser til e-post datert 22.11.2017 fra rektor ved Studieakademiet AS. Her opplyser rektor at Studieakademiet AS er en godkjent nettskole for videregående opplæring, jf. voksenopplæringsloven § 13. Det er videre opplyst at de som deltar i opplæringen på denne nettskolen, tar eksamen som privatister. Rektor ønsker avklart om Studieakademiet AS kan avholde sentralt gitte eksamener og lokalt gitte eksamener, slik at nettskolen kan «gjennomføre undervisning og vurderinger uten at elevene våre må opp til eksamen i alle fag. Vi ser for oss at de får karakter i alle fag, men at de kun trekkes ut til eksamen på samme måte som på andre videregående skoler».

Utdanningsdirektoratet tar ikke stilling til enkeltsaker, men gir generelle råd om forståelsen av opplæringsloven med tilhørende forskrifter.

Om fylkeskommunens ansvar for videregående opplæring av voksne

Voksnes rett til videregående opplæring er regulert i opplæringsloven (oppl.) § 4A-3. Det er

fylkeskommunen som har plikt til å sørge for videregående opplæring for voksne. Dette følger av oppl. § 13-3, jf. oppl. § 4A-4 første ledd. Etter oppl. § 4A-4 andre ledd kan fylkeskommunen benytte andre for å utføre voksenopplæringen, for eksempel studieforbund, godkjente nettskoler og andre som gir tilbud om videregående opplæring til voksne. Fylkeskommunen kan likevel ikke delegere bort ansvaret for at opplæringen er i tråd med opplæringsloven med tilhørende forskrifter. I tillegg til å være presisert i oppl. § 13-1 første ledd, følger dette også av delegasjonslæren.

Vår vurdering av spørsmålet

Det er viktig å skille mellom de tilfellene hvor en godkjent nettskole gir tilbud om videregående opplæring for voksne etter oppl. § 4A-3 på oppdrag av fylkeskommunen, og de tilfellene hvor de som mottar opplæring fra en godkjent nettskole ikke er tatt inn til videregående opplæring etter oppl. § 4 A-3. Personer som ikke er tatt inn til videregående opplæring etter oppl. § 4A-3, og som ønsker å motta vitnemål, må avlegge eksamener som privatist (les mer om dette i Utdanningsdirektoratets tolkningsuttalelse datert 12.12.2014 *Undervisning fra NAV - elevstatus og standpunktkarakter*). Disse har ikke status som deltakere etter oppl. kapittel 4A.

Når fylkeskommunen benytter en godkjent nettskole som gir tilbud om videregående opplæring for voksne etter oppl. § 4A-3, har den voksne status som deltaker. I disse tilfellene er det åpnet for at fylkeskommunen kan delegere bort adgangen til å sette standpunktkarakter, jf. rundskriv F-006-01 fra det daværende Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. En slik delegasjon forutsetter imidlertid at det er forsvarlig. Selv om rundskrivet ikke lenger omtaler gjeldende rett, har de rettslige vurderingene likevel overføringsverdi for forståelsen av oppl. § 4A-4 andre ledd.

Vi understreker videre at det er fylkeskommunen som skal utstede vitnemål. Dette følger først og fremst av oppl. § 4A-4 tredje ledd, men det er også presisert uttrykkelig i rundskriv F-006-01. Fylkeskommunen har også ansvaret for eksamen. Dette er regulert nærmere i forskrift til opplæringsloven (forskriften). I forskriften § 4-21 tredje ledd heter det at fylkeskommunen har ansvaret for å trekke fag og deltakere til eksamen og for den praktiske gjennomføringen av sentralt gitt eksamen. Fylkeskommunen har det samme ansvaret for lokalt gitte eksamener i videregående opplæring, jf. forskriften § 4-23 første ledd.

Oppsummering og konklusjon

Når en godkjent nettskole ikke tilbyr opplæring etter oppl. § 4A-3 på oppdrag fra fylkeskommunen, har ikke de som mottar opplæring status som deltakere. For å motta vitnemål fra fylkeskommunen, må de derfor avlegge eksamen som privatister i samtlige fag. For deltakere som mottar opplæring etter oppl. § 4A-3 fra en godkjent nettskole, kan fylkeskommunen delegere bort oppgaven med å sette standpunktkarakter dersom det er forsvarlig. Fylkeskommunen kan imidlertid ikke delegere bort ansvaret for å gjennomføre eksamen og utstede vitnemål.

